

UMBODSMADUR ALÞINGIS

Þórshamri, Templarasundi 5, 101 Reykjavík
Sími: 510 6700 • Netfang: postur@umbodsmadur.is
Heimasíða: www.umbodsmadur.is

Mál nr. F94/2020

Reykjavík, 11. október 2021

Akureyrarbær
Fræðslusvið
Glerárgötu 26
600 Akureyri

Vísað er til fyrri samskipta vegna athugunar umboðsmanns Alþingis á aðbúnaði grunnskólanema við ákveðnar aðstæður. Eins og kunnugt er óskaði umboðsmaður með bréfi, dags. 9. júní 2020, eftir tilteknum upplýsingum frá mennta- og menningarmálaráðuneytinu og skólaskrifstofum 17 sveitarfélaga, m.a. Akureyrarbæjar, um vistun barna í sérstökum rýmum innan grunnskóla. Tilefnið voru ábendingar sem borist höfðu umboðsmanni með kvörtunum og öðrum erindum þar sem lýst var atvikum þegar nemendur höfðu verið færðir frá samnemendum sínum inn í lítil, jafnvel gluggalaus rými, hvort heldur til skemmri tíma eða ætlunin var að kennsla viðkomandi færi alfarið fram við þessar aðstæður.

Í svari fræðslusviðs Akureyrarbæjar, dags. 12. ágúst 2020, kom m.a. fram að sviðinu hefði á síðustu fimm árum ekki borist ábendingar eða kvartanir vegna þeirra aðstæðna sem spurt var um. Við öflun gagna frá grunnskólum bæjarins hefði þó komið fram að úrræði sem kallaðist einvistun væri beitt ef það væri hluti af verklagi sem tengdist agastefnu viðkomandi skóla. Það heyrði þó til undantekninga og aldrei væri barn látið dvelja einsamalt í lokuðu herbergi. Þá hefðu við ytra mat ekki komið fram athugasemdir um innilokun barna. Loks var tekið fram að athugunin hefði leitt í ljós að atvikaskráningu hvað umrædd mál varðar væri ábótavant í skólum bæjarins og að úr því yrði bætt.

Umboðsmaður hefur fylgst með nýlegri opinberri umræðu um innilokun grunnskólabarna í sérstökum herbergjum (sums staðar svokölluð gul eða rauð herbergi) og verklag í tengslum við hana, auk þess sem honum hafa borist ábendingar frá foreldrum um að barn þeirra hafi verið lokað inni í sérstöku rými, jafnvel einsamalt.

Umboðsmaður hefur því, á grundvelli nýrra upplýsinga um þá framkvæmd innan ákveðinna grunnskóla sem lýst er hér að framan, sem eru að meginstefnu til ekki í samræmi við þær upplýsingar sem umboðsmaður fékk í svörum við fyrirspurnum sínum á síðasta ári, ákveðið að

UMBOÐSMAÐUR ALÞINGIS

Óska á ný eftir upplýsingum frá skólaskrifstofum tiltekinna sveitarfélaga og mennta- og menningarmálaráðuneytinu. Er það gert með það fyrir augum hvort ástæða sé til að hann taki þau atriði sem spurt er um til athugunar að eigin frumkvæði á grundvelli heimildar hans í 5. gr. laga nr. 85/1997, um umboðsmann Alþingis. Rétt er að taka fram að berist umboðsmanni upplýsingar sem gefa tilefni til kann hann að ákveða að nota heimild sína í 3. mgr. 7. gr. laga nr. 85/1997 til að fara í vettvangsheimsóknir í tiltekna skóla.

Með vísan til framangreinds er þess óskað, sbr. 7. gr. laga nr. 85/1997, um umboðsmann Alþingis, að fræðsluvið Akureyrarbæjar upplýsi umboðsmann um eftirfarandi:

1. Hvort fræðsluviðinu hafi, frá því að síðasta svar þess var sent umboðsmanni, borist ábendingar eða kvartanir vegna aðskilnaðar barna frá samnemendum sínum með þeim hætti að þau séu færð í sérstakt rými eða herbergi. Óskað er eftir þessum upplýsingum óháð því af hvaða ástæðum gripið hafi verið til þessa úrræðis, hvort nemandinn hafi dvalið þar í stutta stund eða til lengri tíma, jafnvel að staðaldri, hvort hann hafi dvalið þar einsamall eða með kennara eða öðrum starfsmanni skólans og hvort úrræðinu hafi verið beitt í tilefni af atvikum sem vörðuðu nemandann sjálfan eða vegna athafna annarra nemenda sem beinst hafi að honum.

Sé svo er þess óskað að umboðsmaður verði upplýstur um fjölda slíkra tilvika, viðbrögð sviðsins við þeim ábendingum/kvörtunum og honum afhend afrit af öllum gögnum þeirra mála.

2. Hvort fræðsluviðið hafi á umræddu tímabili orðið vart við þá framkvæmd sem um ræðir við almennt eftirlit þess með málefnum grunnskóla í sveitarfélaginu, s.s. ytra mat, eða vegna starfa skólanefndar sveitarfélagsins á grundvelli 2. mgr. 6. gr. laga nr. 91/2008, um grunnskóla.

Sé svo er óskað eftir nánari upplýsingum og gögnum um þau tilvik og hvort þau hafi orðið sviðinu tilefni til einhverra viðbragða og þá hverra.

3. Hvort fræðsluviðinu sé kunnugt um að í grunnskólum sveitarfélagsins, hvort sem er í einhverjum þeirra eða öllum, sé fyrir hendi almennt skráð verklag um þá framkvæmd sem hér er fjallað, þ.e. aðskilnað og/eða innilokun nemenda í sérstökum rýmum við ákveðnar aðstæður og þá meðferð og reglur sem kunna að gilda um vistun þeirra þar.

Ef svo er þá er óskað eftir því að umboðsmanni verði sent afrit af því og nánari útskýringar, ef við á.

UMBOÐSMAÐUR ALÞINGIS

Rétt er að fram komi að með framangreindum spurningum leitast umboðsmaður við að draga fram almenna lýsingu á þeim tilvikum sem hér eru til umfjöllunar án þess að til standi að tilfæra nöfn einstakra skóla í úrlausn sinni komi til frekari meðferðar málsins af hans hálfu. Þá er rétt að upplýsa að mennta- og menningarmálaráðuneytinu, samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu og umboðsmanni barna er sent afrit af bréfi þessu til upplýsingar.

Þess er óskað að svör fræðslusviðs Akureyrarbæjar við framangreindum spurningum berist umboðsmanni ekki síðar en 1. nóvember nk.

Virðingarfyllst,
f.h. umboðsmanns Alþingis

Vilhelmína Ósk Ólafsdóttir
skrifstofustjóri á sviði frumkvæðismála
og OPCAT